

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:

Magyarországon:		Vidékre:	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Egy óra	1 "	Egy hónapra	2 "

A szerkesztésért felelős
Kutas Imre
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Piacz-utca 79. sz. @áll-ház (emellet)
Kiadóhivatal Piacz-utca 79. sz. @áll-ház (földszint)
Hirdetések a legméréskeltebb árszámítás mellett vételnek fel

Hideg van.

(Ajánlva Debreczen jómódu lakosságának figyelmébe.)

Irta: Csiky Lajos.

Hideg van.

Azt mondják az időjárás menetét évről évre figyelemmel kísérő emberek, hogy évek óta nem volt Magyarországon olyan nagy hideg mint a minővel ennek az új századnak ez az első új esztendeje köszöntött be hozzánk.

És ez a nagy hideg édes vidám regéket és keserű, bus való történeteket beszél mi nekünk.

Édes, vidám regéket azoknak az ajkairól, kik életerőtől, egészségtől duzzadó piros arcukkal, meleget tartó jó ruháikban öltözve, kaczagó örömmel ülnek a csengve bongó, a hó tetején könnyen illanó szánjaikon, avagy a kik játszva iringóznak a befagyott nagy vizek sima tükrén, s kikre aztán meleg szobák ragyogó boldogsága várakozik otthon, — s keserű, bus való történeteket azoktól a kik megtörtén és az élet nyomorúságától sápadt arcokkal, rongyos és lenge ruhákban burkolózva, fájó keservvel arcaikon gyűjtik odakinn a nagyerdő, ebben a rettenetes hidegben a mi meleget sem nyújtó, töredezett galyakat, hogy fájnak vállaikon hozva czipeljék nyomorultul kietlen otthonukba Istennek

azt a nagy ajándékát ígérő fegyalakat, a melyet mi, boldogabb emberek, melegnek nevezünk.

Bizony igaz, hogy a szegény embernek szegény a szerencséje is. A mi kályháinkban ropogott pattog a jó fa tüze, míg a szegények szegényes tüzhelyeitől alig ad némi meleget az a hidegtől átkényszeredett csekélyes tüzelő anyag.

Hideg van, és a szegény embernek nincs keresete; fázik tehát és éheznek is egyszersmind. A nyomorúság két kézzel zörget az ajtaján: belülről kifelé és kívülről befelé.

Óh ti jómódu emberek, ha valaha, most nyissátok ki szemeiteket, és fületeket.

Lássátok és halljátok meg a kiáltó nyomort, s tudjátok meg, hogy bűnös ember az, a ki könyörtelen részvétlenséggel tud a mellett elmenni

A jöszivű adakozót szereti az Isten, — mondja a biblia. Nem teremtett pedig az a jó Istennek képére és hasonlatosságára a ki ilyen időben sem engedni előtörni szívéből a szánaköz és cselekvő szanalom érzelmét, — mondja a vallás, és pedig mindenik vallás, és pedig mindenik vallás, mely az embert emberré tanítja lenni.

Mintha isten próbára akarná tenni ezzel a nagy hideggel az embereket: A

szegényeket a nyomorúság tűrő szenvedésében s a jómóduakat a felebaráti szeretet munkáin való felbirással, hogy mutassák meg igaz embrevoltukat.

Mert szenvedni és a szenvedést enyhíteni: ezt a sorsot róttá a nagy Isten az emberiségnek arra a két nagy országára, a melyet szegénynek illetve gazdagnak, vagy legalább jómóduknak nevezünk.

Jertek el velem egy órányi időre ti, kiket Isten javakkal áldott meg, jertek el velem a város által fenntartott népkonyhára erre a szegényes helyre, de a mely fölött az irgalmasság szeiid augyalai csatogtatják szárnyaikat, — s nézzétek meg ott a nagy hideg miatt didergő, az éhség miatt elkényszeredve járó nyomorultjait a mi társadalmunknak.

Napról-napra több mint 200—250 szegény nyer ottan táplálékot, egyszerű de egészséges élelmezést.

És ebből a 200—250 emberből alig hatnak-hétnek van napjára 20 fillére, melylyel a népkonyhában nyert ebédért megfizessen.

Jertek el ide ti jómódu, ti nem fázlódó, ti nem éhező debreczeniek, nézzétek meg ennek az étel után esengő didergő jobbára gyermekből álló szegénycsoportnak a képét.

Miért nem sürgetik már az illetékes körök a gyermekmenhely alapszabályainak

Tárcza.

HERVADÁS . . .

Szép ifju koromban, tavaszi sugárban
Jártam könnyű szívvel langyos illatárban,
Körültem virágok szirmai ragyogtak
Szívemnek hurjai édes dalba fogtak
S csendes boldogság közt úgy szerettem élni
Hittem az emberben, jövőmben reméltem,
Az élet viharzó harcától nem féltem,
Nemes cél vezérelt, küzdeni kívántam
S hittem ifju szívem buzdító szavában:
«**R e m é l n i, r e m é l n i!**»

Elragadt az örvény, kiragadt az élet
Már csüggegni kezdtem, fáradott a lélek,
Mikor, — mint szívárvány zivataros égén,
Feltűntél előttem, édes mindenségem,
S szívem kész volt minden but bajt elfeledni!
Tündérszág fénye ragyogott körültem,
S búbajos szerelmem, te érted hevültem,
Üdv volt az életem, rózsá volt az ágyam
S fényes képed látva, mindörökre vágytam
S z e r e t n i, s z e r e t n i!

Eltűnt hajnalálomok, szép ifju remények,
Hervadó szerelmdm, — óh mivé tevélek! ?
Tündérekézzel szőttem, aranyos sugárból,
Mégis szétfoszlottak s e bus hervadástól
Arva, tört szívemnek nem maradt meg semmi!
S mintha, mintha sugná titkos hideg érzet:
«Elhamvad a szív is, mely annyiszor vérezte!»
S heldokló lelkem is, mintha halkan szólna:
«Eleget szenvedtél, oh mily édes volna
P i h e n n i . . . p i h e n n i . . .»

Takács Endre.

Apró történetek.

I.

Jánoska.

Hó feküdt a földön, a fák ágai fehér köntöjében csillogtak, magányos madár nincs itt sehol, kányák lépkedtek csoportosan a puha hóban, egerészve, a mi ilyenkor kemény és háládatlan munka.

Közben a levegőbe fölcsapva éhesen károgtak Savanyu István feje fölött, a ki háromszor is került dé óta az erdőrszen, mert vadország járunk erre.

Jánoska a küszöbön ült a nagy bekecsben, hosszú lábait magá alá huzván, olyképen, hogy szeles fejét a térdeire fektette, — így pislogott az apjára, — mikor az elment.

Jánoska, egy koravén, hosszú gyerek ott ült estig és ztában el-elcsillogált. Így még nem járt. A félkegyelmű kancsal fiu, a ki amolyan éhenkórász, dologra vézna és esetlen kis legény volt, tehetetlenül bögött, Sötét este volt már, az apja még se jött vissza. — Más lélek pediglőn nem tartozott most a tanyához kettőjükön kívül.

Van még valaki valahol, de azt elverte ap apja. Jánoska pedig szerette, mert ő hozzá nem volt rossz. Karácsony hetében elment hazulról az anyja, azóta minden este ez apja takarja be a kemenczepakdán a Jánoskát a subával, mert Jánoska a jobb kezét semmire se tudja használni, ez olyan haszontalan szerszám, mondja az apja, a ki most elmaradt.

Jánoskának eszébe se jutott, hogy elmenjen a küszöbről, mert az apja odaül-

tette, ott kell tehát maradnia, míg az előjön. Olyan kötelességtudó volt a szegény félkegyelmű gyerek, mint egy hü és elszánt katoná. Ott maradt a küszöbön, ott sirdogált, nyöszörgött, míg dermedten lefordult a földre. Csillogva szállt rá a dér.

A szolga is a lánczon maradt és vonnyitot . . .

Az asszony hirtelen fölkel a vaczokjáról és odaszólt az apjának, aki még főnn üldögélt, egy ócska zsoltáros könyvre hajolva:

— Édes apám, beszólt valaki az ajtón,
Az öreg Biczók az ajtó irányába tekintett és hallgatózott:
— Nem szól hó, senki.
— De csak szól — mondja a fiatal asszony — nem hallja kend édes apám, hngy binak haza?

Az öreg, aki még öltözetesen volt, a pipával a mécs felé hajolt és rágyújtva mondta:

— Egy kukkot se hallnk én. Tán álomba vagy te — te Kati . . .
— Nem én, ha mondom valaki szólnat, nem hallja kend, most is mondja: Gyere már a házhoz Kata, gyere már ki. . .
— Én nem hallom.
— Én hallom.

Biczók Kata felöltö a vattás rokolyáját, nagy kendőbe pólyázta s fejét és kirohant az ajtó elé:

— Ki van itt? Ki hi engem?
— Senki se volt ott, csak a sötét szomorú éjszaka. Biczók Kata azonban most távolabról hallotta a hívást. Belülről meg az öreg Biczók szólt;

miniszteri megerősítését? Jöjjenek el ide a népkonyhába s meglátják, milyen nagy szükség van arra a humanitárius intézményre is.

Az idén a hivatalos város tartja fenn a népkonyhát, Méltó dolog ez ehhez a mi nagy városunkhoz.

Amde hol van ennek a nagy városnak jómódu, sőt gazdag társadalmi nyomor csökkentésének nagy munkájánál? Ujjainkon elszámálhatjuk azoknak a számát, kik e jótékony célra eddig adakoztak.

Te boldog középosztály mely nem fázol és nem éhez; ti urak és uróók, kik bizonyos jólétnek örvendtek; ti tekintélyes, ónevű polgárok, a kik ha akarjátok a híres debreczeni civitás magvát es zömét: nyisfiátok meg ebben a nagy hidegben tárezásokot, éléskamráitokat, s adjatok pénzt, adjatok élelmi szereket a szegényeknek, a szegény fázva éhezőknek.

Pompás téli idő van! — mondjátok ti gazdagok.

Rettenetes hideg van? — mondják a szegények.

A társadalmi nagy ellentétek, a statisztikus nyomor kiegyenlítésére jó alkalom van most.

Adakozzunk, de mindannyian adakozzunk a népkonyhára!

Igy szeret mindenkit igazán az Isten.

— Hegedűs a kisiparról. A tomesvári ipartestület, több más hazai ipartestülettel egyetemben, előterjesztést tett a kereskedelemügyi miniszterhez, a melyben elpanaszolják, hogy az államsegéllyel létesített

gyárak tönkreteszik a kisipart s hogy a kisipar érdekében alig történik valami az állam részéről.

Erre a két szemrehányásra egy alapos és beható leiratban válaszol most a miniszter. A legnagyobb részletességgel foglalkozik az összes kérdésekkel, a melyik az említett panaszok során fölmerültek s minden kétséget és ellenvetést kizáró módon bizonyítja, hogy a vádak tarthatatlanok s hogy az az iparpolitika, a melyet ő, — a miniszter — követ, éppen a kisipar javát szolgálja, a midőn összhangba iparkodik azt hozni a gyár-ipparral. Hatalmas érvekkel, elvitázhatatlan tényekkel s gyakorlati szempontból világítja meg a miniszter leirata a kérdés egész komplexumát s a folyamodó ipartestületek a miniszternek ezen alapos és szakszerű fejtegetései után meg fognak győződni arról, hogy Hegedűs Sándor törhetetlenül ragaszkodik gyakorlati és hazafias iparpolitikájához, a mely nem egyes ágak favorizálására, hanem az összes ipari tényezők támogatására, fölségélyezésére és föntartására irányul.

Maga az a tény, hogy a legkimerítőbb felvilágosításra méltatja az előterjesztést, bizonyítékul szolgálhat arra, hogy Hegedűs Sándor a legmelegebb rokonszenvennyel viseltetik az iparosvilág minden tényezője iránt, hogy szerető gondosság és figyelem hatja őt át, a midőn ügyeikkel foglalkozik.

Az említett leiratot, a melyet a miniszter az illető ipartestületekhez intézett, lapun más helyén szószerint közöljük.

Az osztrák-magyar és a német hadsereg mérkőzése.

— Katonai szenzáció. —

Debreczen jan. 4.

Bécsből távirják, hogy katonai körökben feltűnést keltő esemény megbeszélése

képezi a nap szenzációját. Arról van ugyanis szó, hogy ez idén a nagy hadgyakorlat az osztrák és német határon fog lefolyni és pedig olyképp, hogy úgy Németország, mint Ausztria-Magyarország egész hadseregét összpontosítja a határon s a manővrozás a két hatalom hadereje közt fog lefolyni, úgy, mint az a valóságban történa, természetesen éles golyók nélkül.

Az érdekes tervről egy magas katonai személyiség a következőket írja:

Ausztria-Magyarország katonáinak hadi kiképzésében az első helyet vitva ki a kontinensen. Hogy ez tény, ezt legjobban illusztrálja, hogy a legtöbb állam a mi rendszerünk szerint végzi az oktatást. Hadi művelteink titokban tartása már rég túlhaladott álláspontot képez. A manőverek ugyszólván a nagy nyilvánosság előtt folynak le.

Az idegen államok katonai attachéi a rendes «manőver kibiczek» közé tartoznak s én ezen intézményt egyenesen a béke fenntartása érdekében valónak tartom. Mert azért, hogy az idegenek tudomást szereznek egymás hadi képességéről, ezzel csak tartózkodóbbá válnak, nehogy komoly bonyodalomba keveredjenek.

A hármasszövetség a három hadseregből egyet csinált. Tudvalevő, hogy minden újítás, vagy találmány a hadászat terén a három hatalom közös megegyezésével lesz bevezetve.

Ezen tény folytán, egy oly terv áll megvalósulás előtt, a mi a fegyverbarátságot még jobban megerősíteni van hivatva és a melynek kivételét úgy nálunk, mint Németországban a legfelsőbb katonai körökben is nagyompartolják.

— Gyere mán be te — te Kata. Az asszony nem szól vissza. Az öreg Biczók hitta újra a lányát: — Tán csak nem még vissza ahon a kutya embörhöz Kata, aki vérsre vert mindennap . . .

A Kata nem szól vissza. Megint kiszól utána az apja: — Visszamönnél, te? Jánoska is azért gyűtt nyomoréknak a világra, mert akkor is mögvert.

A lánya már nem hallotta. Messze gázolta a szüz hóföldröket. Biczók Kata, átázott a czipellője, a ruhája, mire Savanyu István tanyájához ért.

A kis ablak sötét, alszanak azt gondolta az asszony. Ki hívott hát akkor engem? sóhajtozta a lelke babonás félelmében. Ki szólógatott?

Lassan odasompolygott az ablak alá, itt meghallotta Jánoska nyöszörgését. Aztán megtalálta a Jánoskát a küszöb előtt a földön dermedten.

Az ölébe fektette a nagy, félholtra fagyott gyermeket és az arcát a két tenyerébe fogva melegegetve szöllongatta:

— Te voltál hát Jánoskám? Te hittál Jánoska, te hittál?

Jánoskát bevitték a Hatalmas Istvánék meleg házába, ami itt volt a mesgye mellett és reggelig melengette az anyja, Biczók Kata.

— Te hittál Jánoska, te hittál? De mán alig ismerem meg a hangodat.

Föl is ült a gyerek a subán, éppen mikor az édesapja kereste, aki a vadorzók fogságából véresre verten hazakerült és beállított a Hatalmasék tanyájába, ahol éppen ráhajolt az anya a nyomorult fiára, akinek a hangja a fehér téli éjszakában messze mértföldön keresztül elhallatszott az anyjához, aki megjelent a segítségére:

— Te hittál Jánoskám, hát te hittál . . . De okosan tetted edös fiam.

Az ember nézett be rájuk a kis ablakon . . .

II.

Az öröm.

A férfi az imént érkezett meg a munkából. Bement a házba, az özvegy rézöntőn igazította ki, hogy a felesége az igazgatóéknál mos, csak később jön haza.

Az ember tisztogatta a meszet a kabátjáról, élesítette a bicskát, közben meggyújtotta a méceszt.

Halvány világosságban látni az erős férfi barna arcát, amint leült az asztalhoz és nézte a hideg tüzhelyet.

Az ablaküveg fénylőn megvillant.

Nem tudhatja az ember miről gondolkozik így ültő helyében az efféle becsületes napszámos. Sokáig ült mozdulatlanul.

Egyszer fölállt, a kenyeret az asztalra tette, a söt, hagymát és a bicskát. Így várta az asszonyt, aki végre megjött. Erős, fiatal lélek és erősen viselő már. Így mondja az efajta ember: Lelők van a szíve alatt. Nagyon jó kedve volt.

— Régön vársz András?

— Jó régön,

— Sok ruha vót?

— Sok ám.

— Elvégeztétök?

— El ám.

— Ehös vagy-é?

— Kaptam én jó vacsorát, csak ögyé

András.

— Pedig vártalak véle.

Ezzel az asszony nevető képpel odaül

András mellé a lőczára. Az kenyeret szel be

sózza elégedetten, az asszony pedig öröme

mondja:

— Nézd András, milyen drága finom

ajángéket kaptam a nagy ságától.

— Mi a te?

— Nézd-é. Egy kis csomagot bontott ki vigyázattal és kigöngyölészet abból — két csecsemő-főkötőcskét és egy horgolt fehér rékliscskét . . .

— Nézd-é . . . nevezett a mosónő és mindaketten örültek és nevettek . . .

A kis kakukkos óra is a rániás üveg alatt levő menyasszonyi koszoru fölött nevetve verte el a vecsernye óráit.

III.

A becsület.

Nagyon haragos volt a bíró és kiabált a fiúval:

— No, lélek szerint, kis legény, mert úgy is kiderül az igazság. Hát az apádat bent hagyod a bajban, mi?

— Én — szólt a fiu, szelid, szomorú arcu fiu, — én nem hagyom benne az apámat, én nem vallok ő rá semmit, de én nem voltam.

— Apád rád mondja. A fiu feltekintett megütődve és macacsul veti a szót:

— Ha apám is, nem vállalhatom. A vézna fiu dacoskodott és végre erősebb volt a hangja, mikor ismételte a kapitány, hogy az órá vallja a lopást.

— Apám létire sem igazán beszél. — Nem mondok egyebet, csak magát védte a tizenégyéves kis legény, aki aztán hazament és otthon a baltanyóllal kergette az apja.

— Fattyu, bitang, ki a házból.

A gyerek kiszaladt a házból és elrejtőzött a szin padlásra. Ott hideg volt, bebújt a szénába. Utána ment a fürge Bojtos Kovács és rákiáltott:

— Mért bánt az apád Lajos?

— Majd megmondja ü.

A pöttyös képű ócskás asszony is rá

talált.

A berlin-bécsi tisztí távlovagló verseny annak idején jó hatást keltett. Most a két állam teljes hadi erejét akarja egy manőver keretében összemérni.

A nagy méretű hadgyakorlat az osztrák és német határon folyik le, még ez év nyarán.

Egy ilyen nagyarányú hadi művelet előnyei könnyen megmagyarázhatók. A csata nem a zöld asztalon, hanem kint a természetben folyik le. Annak kimenetele után többet tanulna a hadvezérlés a katonai attachék bármily szépen megírt jelentésénél.

Mint említve volt, az eszmét már elfogadták az intéző körök s így kilátás van a nyár tolymán egy oly hadgyakorlatra, amely ez ideig még ismeretlen volt.

Ünnepek után.

Budapest. jan. 7.

Ha egy kristály tiszta vízzel telt serlegbe cseppnyi fekete folyadékot öntünk: elveszett az egész víz tiszta színe! Ha végtelen hőmézőn csak egy árva fekete pont sötétlik, a néző szeme nem a nagy hófehérséget látja: csak a pontot!

Karácsony estéjén, mikor a magával és mindenkivel kitékült emberi lélek örvendve sietett haza a szeretet ünnepét hírében ünnepelni: a tövörös legényesébe utcáin keresztül vntult egy néma tömeg. Nem vitt zászlókat, piros színnel hirdetni a megváltó szocializmust, nem kiállt a pusztulást a bourgeoisie fejére, csak néma, lesülött fejjel, megdőbbentő csendben. Pár ezer ember! Foglalkozásait: munka nélküli, Nem jött követelni, nem jött tüntetni, csak végig

— Jaj, Lajos te, aszondják. majd szét vágja a fejedet apád. MÉR TE?

— Apának is ezt mondta:

— Ó jól ban tudja, — azt kérdozse.

Nem mondta meg a szemoru kis legény senki fiának, mert akarta megfeszíteni az apja. S mikor emenekült a padlásra és bebújt a szénába, másforma hang szólt hozzá estétájon.

Fellobozott hozzá az édesanyja,

— Edes anyám, — mondta az anyja üdvözlésére a kamasz fiu. — Az pedig sirva szólt:

— Elő ne gyüjj Lajos fiam nézd-e hoztam egy kis kenyert.

A pyerek a kenyér után nyult és ezen közben mohón kérdezte:

— Együtték-e mán érötte?

— Nem gyütték. De csak kigyün ez Lajos, kigyün a sorja — és az apátat beviszik.

A fiu most azt mondja nagyon szigorú hangon:

— Hát ugy gondolja édes anyám hogy kivállajjam helyötte?

Jaj, de nehéz volt a szó, jaj de nehéz a szegény asszonynak. Látszott a fiu elszánt arcán és akaratán, hogy az anyja egy szavára visszamegy reggel a bíróhoz és elvállalja a bünt. Magára veszi.

— De ezt az egy szót nem mondta ki az anyja.

— Ezt mondta:

— Mán nem másíthatod mög a szavad fiam...

S a nagykendőjével betakarta a szénában üldögélő kis sovány fiu vállát...

Lement, a fiu pedig behúzódott a szénába, mint egy kis szürke macska és az édesanyja enyhe kendőjébe burkolva magát nagyokat harapott a kenyérből...

Békefi Antal.

mentek a fényárban uszó utcákon, hogy a néma kétségbeesésük hirdesse azoknak, kik még nem tudják: itt a nyomor! Ezer ember, ki ünnepet nem ünnepelhet otthon, mert nincs otthona. Munkájában nem lelhet enyhülést, mert nincs munkája. Nyomorát szenvedését mutatni kell az otthonnal, munkával bírónak: mert neki nincs kenyere!

Oh, milyen elenyésző semmiség, csemege ráadás a kenyér a dusnak asztalán! hol bőségben van minden, hus, zsír, még kenyér is, s milyen rettetves erő, mely hadsereg pusztító, ország felforgató veszély, háborúnál és ragálnál oagyobb csapás, ez a kenyér, mikor ez sincs!

A gyomor, a szervezet nem főuri intézmény, a maga jogát megköveteli minden élő lénytől, még a regény embereitől is, nem követelő, nem zsarnok, míg kielégítik, de képes megdönteni egy világbirodalmat, ha nem elégítik ki jogait. Békés polgárból forradalmárt csinál; ha szent voltál s éhezni kezdesz, elragadod a kenyeret az oltárról! Az ágyu ultima ratió a koronáknak, kiknek milliók fizetik meg a kedvtelést, ultima ratió a kenyér a munkásnak, kitől talán a végzet keze is elfordulni látszik.

Az ország szívében, az anyagi javak öz szegényítő kamarájában ezrivel tartják fenn életüket a jószívű társadalom adta kenyérből, de munkát itt sem tudnak nyerni.

A tél most kezdődik, s ezrivel lesik a tavaszt, mikor szén nélkül lehet fázni a pin-cze odokban, mikor az utca padk is adnak nyughelyet a munka keresésben elfáradt csalágnak... S a tél csak most jö!

Hát még a vidék, a hol a segítséget egyenesen az égtől remélhetik, mert a minden szegénynek atyja, a kormány, s inség munkákkal nem siet megszüntetni a nyomort. Ha lapozunk visszafelé, egész 1863-ig, mikor minden nemzeti szellemre rosszemlékü Bach-korszak alatt ehez hasonló nyomor volt, meglátjuk, hogy az akkori kormány 30 milliót osztott ki (foriniban) közmunkáért az inégesek között. A hazafias kormány nem tudná ezt megtenni.

Ugyan kérem, maradjon meg a puska-cső egy milliméterrel nagyobb, s a harminczmillió meg van! Mert, tessék elhinni nemsokára dolga talál a puska csőnek akadni e hazában, az ország szívében is, a haza népével, mert az kenyeret kér. Hiszen fletett már annyit a puskacsővékért, használhatnák ellene, hiszen a vakmerő, nem akar éhen halni!

Istenem, a kigyó eltud ősszel ugy aludni, hogy tavasszal ébred csak föl, mikor már szén nem kell a melegséghez, s ételt ad minden lábnyom, de mi nem alhatunk el ilyenkor, mikor a nép éhezni kezd, s felébredni akkor, mikor az istenadta föld ringatja a kenyéradó kalászt, a mikor a nép már kapott uzsorára pénzt, s már foglalni is lehet. Segíteni most nem könyörület, nem almizna adás, hanem kötelesség, s a legelső szükség.

Vihar van, ne várjuk a lecsapó világot!

K. S. F.

Gróf Zichy Géza.

Fiatlon, huszonhatesztendős korában előkelő helye volt már zenei életünkben gróf Zichy Gézának, kinek huszonötéves jubileumára készül a magyar zenevilág. Elismert költő, elsőrangú zongoraművész és zeneszerző volt már 1875-ben, mikor az ország első zenei iskolájának, a Nemzeti Zenedének élére elnökül megválasztották. A fiatal főur komoly művészi törekvései csodálattal töltötték el a közönséget, mely megszokta főurainkat a politika küzdőterein látni, de a művészet útjára komoly célokkal lépni még egy magyar arisztokratát sem látott. De gróf Zichy Géza nemcsak ebben ritkította párját: egyetlen volt mint zongoraművész is, aki félkézzel olyan hatásokat

hozott ki a zongorából, amilyenekre a lejelesebb félkezők is alig voltak képesek.

Mélyen megrendítő a gróf életének az a kora, mikor jobbkezét elvesztette s mikor megérlelődött lelkében a művészetek kultuszának nagy elhatározása. Fialat tizenégyéves gyermek volt, mikor egy vadászatról hazatérőben gygyvere elsült és jobbkarját széttroncsolta.

A kart amputálni kellett és a fiatal Zichy meg volt fosztva minden szórakozástól, melyhez két ép kar szükséges, meg a sporitól és zongorázástól, melyben pedig már akkor kiváló volt. Ekkor érett meg benne az elhatározás, hogy visszaszerzi mindazt, amit a balvégzet tőle elragadott, pótolja a balkézzel, amit eddig a jobbkez végzett. Gyakorolni kezdte a balkezes írást, vívást, lövést és főképpen a — zongorázást. Tanítómestere Volkmann, de legkivált Liszt Ferencz, szeretettel támogatták ebben a munkájában. Liszt megtanította rá, hogyan pótolhatja bal kezének hüvelykujjával a dalmamverő jobbkezét. És gróf Zichy Géza a hetvenes évek közepén már elsőrangú virtuóz volt félkézzel, aki egészen speciális zongoraliteratúrát is fejlesztett a balkéz számára.

A nyolczvanas években európai hangversenyköruttra indult s mindenféle ritka nagy sikereket aratott. Akkor írta róla Hanslick híres mondását, mely a gróf mély művészelekkének legszebb jellemzése: »Játszani tudnak sokan, elragadni kevesen, de megbabonázni csak Zichy Géza tud.«

Eppen az a körülmény, hogy nem a balkezes voltával, mint specialista, hanem mint olyan, aki minden más normális zongoraművésszel vetélkedő művész tünt fel, mutatja legjobban, hogy Zichy jelentős és becses művészi egyéniség volt. Annak itélték egész Európában, hol körutján egymaga negyedmilliónál többet gyűjtött jótékony-célra. Mert mindig csak a szegények és árvák, a közhasznu és nemzeti egyesületek javára hangversenyezett. Istápolója volt a Nemzeti Zenedének, a magyar írói segítőegyesületnek, a bécsi és berlini magyar egyesületeknek, a Vöröskeresztnek stb.

Eközben azonban már jó neve volt a szépirodalomban is, melynek mezejére egy regényvel, egy ötfelvonásos drámával és egy nagyszerű bohózzal »A frenolog«-gat lépett. Munkásságának elismerésül a Kisfaludy-Társaság 1876-ban tagjai sorába választotta. A siker és elismerés csak annál lelkesebb alkotásra buzdította. Termelésének java természetesen a zeneművészet köréből való. Említett balkezes zongo radarabjain kívül irt sok dalt, apróbb zongoraszerzeményt egy Dolores című nagyszabásu zenekölteményt, egy 14 részből álló Suite-t Egy vár története című költeményéhez. Két operája, az Alár és a Roland mester sokkal ismertesebb, semhogy méltatásuk szükséges volna. Kivált az utóbbi műsorán van nemcsak az Operaháznak, hanem egész sor külföldi színháznak is. Költői munkásságával is első sorban zenei céljait szolgálja: dalmák és dalműveinek maga írja a szövegét. De van azonkívül számos költeménye s A leányvári boszorkány című nagyobb költői elbeszélése, mely Zichy Mihály illusztrációival jelent meg.

Művészi munkássága közepéből 1891-ben elszólította őt a magyar művészet érdeke: a király 1891-ben az Operaház és a Nemzeti Színház élére állította intendánsul. Három évig viselte már e tisztet, mikor ne-jének halála érte. A veszettség hatása alatt gróf Zichy Géza visszavonult a közéletől hangjegyei, írásai és hangszerei közé. Csak a művészetnek élt csöndes visszavonultságban.

A Nemzeti Zenede azonban, melynek javát negyedszázadon át szívén hordta, s melynek jubileumát éppen gróf Zichy Géza ünnepelte meg Zene című nagy instrumentális és vokális költeményével, most kiragadja őt a magányból. A művészetek sze-

retetében és ápolásában eltöltött életét akarja megjutalmazni a kortásak elismerésével azon a jubileumon, melyet holnap rendez tiszteletére a magyar zene- és irodalom világ lelkes részvételével.

NAPI HIREK.

— **Kiss Áron püspök lemondása.** Kiss Áron tiszántúli ev. ref. püspök, főrendiházi tag lemondott a debreczeni ev. ref. egyház presbiteriumában viselt lelkész-elnöki tisztjáról. A debreczeni kálvini nagy egyház különleges helyzete okozta eddig, hogy a püspök, a ki rendszerint debreczeni lelképásztor is egyuttal, lelkész-elnök társa a főgondnoknak, a ki meg a tradíciók szeriat ritka kivétellel mindig ugyanazon személy, ki a város polgármestere, régebben főbírája. Az az állapot, hogy a püspök a debreczeni egyház presbyteriámának lelkész-elnöke is, visszás helyzetet teremtett, a mennyiben így a püspök önmagának felelős is, alattvalója is. De ellenkezik az egyházi törvény ama rendelkezésével is, a mely szerint a több lelkész tartó egyházakban a lelkész elnökség mindenkor a hivatalára nézve legidősebb lelképásztorot illeti. Megeshetik tehát s most is úgy van, hogy Debreczenben régebbi idő óta szolgáló pap is van Kiss Áron püspöknél. A nagyérdemű főpásztor emez elhatározása alighanem összefügg az egyházkerület egyik közelebbi határozatával, a melynek célja jövendőt teremteni a buzgó belmisszióra s tevékenyebb hitéletre nagyon is rászorult a közel 50.090 lelket számláló fényes történelmi multu debreczeni ref. egyházban. Ugy hallatszik, hogy az ősz püspököt monstre küldöttség készül rábírní szándéka megváltoztatására.

— **Öngyilkos órásság.** Lapunk tegnapi számában részletesen megírtuk, hogy Földesi Vilmos órásság tegnap reggel Simonffy-utcza lakásán szíven lőtte magát. A szerencsétlen fiatal ember most a közpórházban vivódik a halállal. Tegnap egész nap eszméletlenül volt. Estefelé magához jött s enni kért. Az orvosok véleménye szerint a mai napot aligha éli túl, mert a golyó nehezebb részeket sértett. Földesi öngyilkossága előtt két levelet írt. Az egyikben keresztanyjától, a másikban még életben levő két testvérétől vesz búcsút. A boldogtalan fiatal ember két levele a következő:

Forrón szeretett drága jó keresztmamám

Könyes szemekkel írom e sorokat kedves keresztmamémnak hogy nem tudom tovább bírní az árvaságot a mit irtam a multkor. Ne tessék rám hogy öngyilkos lettem haragudni. Lajos bácsinak jobb erőt egészséget kívánok, kezeit csókolom, ugy szintén kereszt mamának is kezeit számlanszor csókolom, a meghalt mamának még a kezemben van az arcképe.

Kedves testvéreim.

Könyes szemmel írom e sorokat a melyből meg tudjátok hogy miért váltam meg az élettől. Most tudom hogy mi az árvaság. Most tudom hogy mi az árvaság kinek sem apja sem anyja sem testvére nincs. Egész éjszaka hörgött a szívem. Nem tudok aludni. Csak arra kérek benneteket hogy tegyétek meg kérésemet. Temessetek el szegény megboldogult anyám

mellé. Ne engedjétek hogy fölboncoljanak. Ne kinozzanak meg. Anyám arcképét ne vegyétek el tőlem. A ruhát ne vegyétek le rólam. Keresztmamámmal tudassátok, hogy meghalt a kereszt fia.

Most pedig benneteket utóljára csókollak

szerető testvéretek
Vilmos.

— **Hivatalos czífolat a mikolai vasúti balesetről.** Tegnapelőtti számunkban már megczáfoltuk a mikolai vasúti szerencsétlenség koholt híret. Erre vonatkozólag az államvasutak igazgatósága s következő helyreigazítást küldte meg egyik debreczeni lap szanzáczíós hírére a fővárosi szerkesztőségeknek.

A szombati esti lapok és ezek nyomán a tegnapi reggeli lapok fölöttébb túlzott és elferdített tudósítást közölnek a Mikolai állomás közelében történt vasúti szerencsétlenségről. Illetékes helyről való értesülésünk alapján kijelenthetjük, hogy személyvonat egyáltalában nem volt az összeütközött vonatok között és senki nem sérült. Mindössze négy teherkocsi és egy mozdony rongálódott meg jelentéktelenül. Igazán sajnálatos, hogy mily könnye müsséggel terjesztenek némelyek a magyar államvasutak jó hírnevére nagy mértékben káros hamis híreket, tulbuzgó újságotudósítók képzeletének szüleményeit a minek aztán az a következése, hogy a képes újságok olyan rémképeket közölnek az állítólagos szerencsétlenségről, amelyek sebesülteket a katasztrófa színhelyéről. A magyar kir. államvasutak igazgatóságakérve kéri tehát a komoly lapokat, hogy mielőtt vasúti szerencsétlenségről adnak hírt, tudakozódjanak telefonon a való tényállás iránt, elejét veendő k hamis hiobhírek könnyelmű terjesztésének.

— **Egy nótá miatt.** Újév napján vidám társaság gyűlt össze Krišťály Mihály ász-abbatyáni parasztagzda házána, és muzsikaszónál vidám poharazás közben a késő éjjeli órákig mulattak. Senki sem volt már józan a társaságban, mikor egyszer így szól Tóth Mihály gazduram Oláh Sebestyénhez, a cigányprimáshoz:

— No more, — huzd el az én nótámat!

— Melyik az tekintetes uram? kérdezte a cigány.

Tóth Mihály erre megmondta a nótáját, de a cigány kijelentette, hogy azt nem játszhatja el, mivel még sose hallotta. Oláhnak eszavaira a már ittas Tóth Mihály annyira felbőszült, hogy az ártatlan cigányprimást alaposan pofonította. De Oláhban is felébredt az ősi virtus és neki ment Tóthnak, a mire Lajkó István és Kristály Mihály Tóthtal egyesülten, ki bottal, ki vízfordó ruddal, ki megkapékulescsal ugyancsak agyba-főbe verték Oláh Sebestyént és a segélyére siető öcsését Oláh Györgyöt, a mig csak a két cigány vértől borítva össze nem rogyott. A két Oláh hozzátartozói másnap feljelenteljelentették a verekedő parasztoikat, kiket azonnal le is tartóztatott a csendőrség.

— **Ifju Széll István** lapunk volt tehetséges belmunkatársa «Életkép» cz. kötetének kiadása alkalmával következő felhívást jutatta el hozzánk Felhívás. Tisztelettel

felkérem mindazokat, kik az «Életkép» cz. könyvemre kibocsátott «előfizetési felhívásomat elfogadni szivesek voltak, sziveskedjenek hozzám (városház, közlevéltári hivatal), vagy az előfizetési felhívást, vagy az előfizetési összeget eljuttatni, hogy könyvem előállítását illetőleg alkálmazkodni tudják. Tisztelettel. ifj. Széll István.

— **Véres verakedésről** a1 hirt Jász-Szt. András levelezőnk: Bordács József jó módu parasztagzda estig idogált a korcsmában és rózsás kedélyhangulatban igyekezett hazafelé. Az uton találkozott Tari Lajossal a kivel régóta ellenséges viszonyban állott s aki szintén nem volt teljesen józan állapotban. Bordács ki akarta kerülni ellenségét, de az e szókkal:

— Most hát leszámolunk. kutya! eléje ugrott és hatalmas farkós botjával több erős csapást mért Bordács fejére, aki vértől borítva rogyott össze. A feldühödött ember azonban még ekkor sem szünt meg őt ütlegetni s a dolog végzetessé válhatott volna, ha az elősiető emberek le nem fogják Tari t, kit aztán a csendőrségnek adtak át.

— **Julia lopott.** Róméónak pénz kellett Julia lopott. Ennek a mondatnak azonban legkevésbbé örvend egy gymnáziumi tanár a ki Kossuth utcza lakik, mert Julia Juhász Julia az ő cselédje volt. Róméón egy baka képviselte, a kinek kedvéért Julia 180 koronát lopott el gazdájától. A rendőrség Juliát szeretné kézre keríteni, s ép ezért táviratozott a szomszédos állomások rendőrségéhez hogy ha Julia szökésben van fogják el.

— **Uj szerkesztő.** A «Debreczeni Protestáns Lap» szerkesztését január 5 től kezdve Erős Lajos theologiai tanár, a jeles egyházi író vette át.

— **Sztambulov gyilkosai.** Mintegy három hete keresi már a szófiai rendőrség lázas buzgalommal Stawarov Mihályt, akit a Balkánon Hajlu néven ismernek. Sztambulov meggyilkolása után Hajlu külföldre menekült híret sem hallották azóta; november elsején azonban megjelent Szófiában. Alig tartózkodott egy napig otthon, negyvenöt ezer frank erejéig meg akart egy kereskedőczéget sarcolni. A kereskedők azonban nem álltak kötélnék s följelentették az esetet a rendőrségnek. Haljut le is tartóztatták, de egy napi fogság után már szabadon bocsájtotta őt a rendőrség. A szófiai államügyész Stawarovot felelősségre akarta vonni a Sztambulov meggyilkolása, valamint az Ivanov czégen elkövetett zsarolási kísérlet miatt, a vádlottnak ekkorra azonban már hült helye volt a bolgár fővárosban. Azóta lázasan keresik, de hiába, valószínű, hogy Halju meg mindig Szófiában bujkál álruhában. Néhány nap előtt felismerték Haljut az utcza s egy csendőr azonnal az állítólagos Halju után iramodott és leakarta őt tartóztatni, ez azonban revolvert rántott elő és a csendőrré lőtt. A golyó nem talált s az üldözött bemenekült egy házba, ahol nem tudták többé megeshipni. A következő nap, névtelen feljelentés érkezett a szófia rendőrséghez, hogy Haljut Tuzekcsiev hivatalnok rejtegeti a lakásába. Elemen tek a rendőrök Tuzekcsievhez, de a kutatás itt is eredménytelen maradt. A nyomozást nagyon megnehezíti az, hogy a szófia rendőrség fekete könyvében csak egy arcképe van Haljunak.

— **Kettős gyilkosság.** Régóta dult a vizsály Lakatos Kálmán sági és Csóka József ebogácsi parasztagzda között. Valami örökség miatt tápláltak haragot egymás iránt s ellenségeskedésük az utóbbi időben nagyon elfajult. Pörösködtek s örökségük nagy része az ügyvédek zsebébe került. A törvény Lakatosnak ítélte az igazságot s Csóka Józsefnek nagy összeget kellett fizetnie. A napok-

ban járt le fizetés ideje, Lakatos egy béres
gyerekek átízent a pénzért Csókához.

Majd átviszem magam a pénzt — szólt
Csóka — akkor majd leszámolunk.

Tegnap át is jött Csóka. Sály községbe
s a korcsmába magához hívatta Lakatos-t, ki
rövid idő múlva el is ment. Mikor Lakatos
betoppant az ivóba, belekötött s rövid szó-
váltás után egy pálinkás üveget Lakatos fe-
jéhez röpített. Az üvegdarabok felhasították
Lakatos arcát, mire ez oly dübbe jött
hogy széket hajított Csóka felé, de nem
talált.

Csóka a csizmaszárból kést rántott és
neki rohant Lakatosnak. — Ez sem volt rest
s a söntésből egy hatalmas kenyérvágó kést
kapott fel. A két feldühödött ember között
borzasztó harc fejlődött. Lakatos megra-
gadta Csóka nyakát, vadállati erővel foj-
gatta a részeg embert. Dulakodás közben
azonban Lakatos megbotlott s elterült a föld-
dön. Csóka felhasználta az alkalmat s kését
Lakatos hasába döfte.

— Megöltél nyomorult, — kiáltott Laka-
tos s végső erőlködéssel talpra állott, s a
rémülten távozó Csóka nyakába markolatig
mártotta hosszú hegyes kését. Csóka egyet
tántorodva véresen bukott a földre. A bor-
zasztó szurás következtében néhány perc-
nyi kínos vonaglás után meghalt. Lakatos a
horzalmos döfés után eszméletlenül oda ro-
gyott Csóka hullájához s rövid haláltusa után
kihelt lelkét. A borzasztó gyilkosság
nagy riadalmat keltett a faluban.

— **Uj román politikai lap.** Szászvárosban
Activitatea czimen új román hetilap indult
meg. Szerkesztője Bercian Laurien, kiadója
és tulajdonosa dr. Muntean Aurél ügyvéd.
Az új lap a románok passzivitásának felha-
gyását és a románoknak a parlamentben
való képviselét kívánja.

— **Az orvosok sztrájkja.** Lembergől tá-
viratozzák: A lengyei kórháznak az orvo-
sai, akiknek az volt a terve, hogy január
tizedikétől stárjkolni fognak, elejtették a
sztrájk gondolatát. Fizetése-
melést helyeztek ugyanis nekik kiállításba,
éppogy, mint krakkói kollegáiknak.

— **Botrány a templomban:** Csinos kis
botrányról ad hírt szamoshidai tudósítók:
Az újjevi istentisztelet alatt a helybeli róm.
kath. templomban kínos incidens történt, a
melynek bizonyára a törvényszék előtt lesz
a folytatása. Lipták Mihály, Szabó Ferencz
és Varga K. János kapatos fővel állítottak
be a templomba a délelőtti misére. Varga és
Szabó azonban az istentisztelet alatt valami
felett összekülönböztek és dulakodni kezdtek
a padban, mire a mellettük ülő Lipták azzal
vélt a viszálykodásnak véget vethetni, hogy
mindketőt pofonütötte Természetesen azok
sem hagyták magukat s így csakhamar ar-
szitok, kiabálás és vereskedés zavarta meg
a misét, míg csak a megbotránkozott hívők
a verekedőket a templomból el nem távolí-
tották. Az ünneprontókat a csendőrség vette
őrizet alá.

— **Politikai affér.** A M. T. I. jelenti: Az
Alkotmány mai számának egyik cikke sértő
kitétel foglalt magába Falk Miksa országgyü-
lési képviselő ellen, a ki Vészi J. országgyü-
lési képviselőt és Gaszner Béla kir. közjegyzőt
küldte el Bonitz Ferenczhez, az Alkotmány
felelős szerkesztőjéhez. Az ügy Bonitz Fe-
rencz lojális nyilatkozata által békés uton
vált elintézhetővé. A két megbízott eljárása
eredményéről az alább következő levélben
számolt be dr. Falk Miksa országgyülési kép-
viselőnek:

Méltóságos dr. Falk Miksa országgyü-
lési képviselő urnak, Budapest. Megbízásod

folytán ma délben felkerestük Bonitz Fe-
rencz urat, az Alkotmány felelős szerkesztő
jét, hogy kérdőre vonjuk őt lapja mai szá-
mának e kitételei miatt: »Ha nem tévedünk
vannak sokan, kik hiszik, hogy Deák téve-
dett. Mert Falk dr. huncfut is,« Bonitz ur
készségesen kijelentette előttünk a követke-
zőket: 1. A szóban forgó kitételek tudtán
kivül s akarata ellen láttak a lapban napvi-
lágot. 2. Birmekkorák a politikai ellentétek
közte és megbízónk közt, Falk Miksa mélt-
án köztiszteletben álló integer egyénisége
iránt ő is feltétlen nagyrabecsüléssel viselte
tük. 3. Őszintén sajnálja, hogy a politikai köz-
élet s a sajtó köztiszteletben álló tagja ellen
ilyen sértés intéztetett lapja hasábjain, 4.
Felhatalmaz minket, hogy e sértésért előt-
tünk a lap s a szerkesztőség nevében is ki-
nyilatkozottat bocsánatkérését megbízónk-
nak tudomására hozzuk s a nyilvánosság
elő is vigyük, az utóbbit annál is inkább,
mivel lapjának legközelebbi számában ilyen
elégítelt a maga önkéntes elhatározásából
amugy is szolgáltatott volna, E lojális kijelen-
tésekkel az ügye a te részéről a lovagias-
ság szabályai szerint elintézettnék jelentvén
ki, vagyunk kiváló nagyrabecsüléssel kész-
ges híveid Vészi József s. k., G a s z n e r
Béla s. k.

— **Napirend.** Hétfő jan. 7. *Protes-
táns:* V. kereszt róm. katholicus: gör. katho-
likus: Daniél Antia (decz. 16.) szilb: 23. Sáb
Mihez.

Főiskolai nyilvános olvasó nyitva hétfőn
szerdán és szombaton délután 3 órától 6-ig.
— *Anyakönyvtár* zárva. *Városi könyvtár* zárva
— *Vármegyei levéltár* nyitva egész nap. — *Fő-
iskolai levéltár* nyitva — *Képgyűjtemény* az anya-
könyvtárban zárva. — *Csokonai szoba* a keres-
kedelmi akadémián zárva. — *Asónyitár* a fő-
iskolán nyitva vasárnap. — *Allattani muzeum.*
a főiskolán vasárnap nyitva. — *Városi torna-
kör* nyitva hétfőn, szerdán és szombaton dél-
után. — *Füvészkert* a gazdasági tanintézetnél
nyitva. — *Czellővészet* minden vasárnap a
nagyerdőn.

Vásárok: B.-Ujváros minden szerdán
heti v. Csege: pénteken hetiv., Debre-
czen kedd és szombaton heti v. — Földes
szerdán heti v. H.-Böszörmény H.-Dorogh,
csütörtök h. v., H.-Hadház heti v. csütörtök,
H.-Nánás heti v. szerda, H.-Szoboszló, h. v.
hétfő H. V. Pércs, nov. Katalin, h. v. hétfő,
H.-Téglás h. v. csüt. Tetétlen h. v. hétfőn
állat felhajtással.

x **Olcso húsmérési üzlet.** Bethlen-utca
29-ik szám alatt a Fűvészkert-utca sarkán
levő házamnál, húsmérési üzletben kap-
ható: 1-ső minőségű marhahús egy kg. 48.
kr. 2 od rendű 40. Marhahuson kívül még
disznóhús, kolbász, zsir, stb. kilogrammonként
változatos, folyó árak mellett kapható.

Becses pártfogást kér tisztelettel:

Gyarmathy János.

Színház.

MUSOR:

Kedden 1901 január 8-án, bérlet 83
szám »B« ujdonságél először: A t é k o z l ó
a p a. Színmű 5 felvonásban. Irta: Dumas
Sándor.

Szerdán, január 9-én, bérlet 84-ik
szám »C« — másodsor: A t é k o z l ó
a p a.

Csütörtökön, január 10-én, bérlet 85-ik
szám »A« — ujdonságél először: A v i c e a d m i r á l i s.
Operette 3 felvonásban. Ze-
néjét szerzte: Millöcker Károly. Forditot-
ták: Makai Emil és Kövesi Albert.

Pénteken, január 11-én, bérlet 86-ik

szám »B« — másodsor: A v i c e a d m i r á l i s.

Szombaton, január 12-én, bérlet 87-ik
szám »C« — harmadsor: A v i c e a d m i r á l i s.

Szókimondó asszonyság.

A tegnap esti előadás egyike volt a
leggyengébb előadásoknak. Ezt a darabot,
melyet a Komjáthy társulata már régen
össze tanult, olyan gyarló előadásban mutat-
ták be, hogy a három főszereplőt kivéve
az egész társulat szégyelheti magát. Kom-
játhyné, Komjáthy, Bartha a dicséretes kivé-
tel, s a mellék szereplők közül Tanay Fri-
gyes. Sziklainak Fouchet kiosztani egyene-
sen vétek a jóízű ellen. Pataky nem állotta
volna meg jobban helyét ebben a szerepben?
Sajnálunk egy őt, mint a derék ambiciózus
fiatal Odrit pár szavas szerepével lézen-
geni.

A császári szoba diszletei hallatlanul
disztelenek voltak. Egyébként egy rendezés
mint a hadsereg kötelekébe tartozó urak
ruhája nagyon szegényes volt.

* **Tizennyolcz beteg.** A kassai Nemzeti
Színház egyik legutóbbi előadása előtt Au-
dorfy Péter művezető tizennyolcz szereplőtől
kapott levelet, hogy betegek s a betegsége-
ket valamennyien orvosi bizonyítvánnyal igaz-
olták. A szomorú állapotot a művezető a
Felsőmagyarországban közzétett nyilatkoza-
tában a következő épületes sorokkal okajta
meg:

A színház épülete egy télmilliót ut-
széli csárdához hasonlít, amelyen kereszt-
ül-kasul — tetszése szerint — járhat szél
vihar, légvonal s talán még — jégeső is.
Hogy csak egyet is említsek: a tanuló
szobák, a színpad, az öltözők s egyéb he-
lyiségek, amelyekben a személyzetnek pró-
báit kellene tartani, oly hidegek, hogy
azokban tartózkodni csak perczekig is —
készen betegség, sőt életveszélyes.

A kassai színház ilyenformán mintaépü-
let, mintául szolgálhat minden városnak arra
nézve, hogy milyen színházat ne építsen.

Irodalom.

* **Uj könyv.** Vidor Marozsi a Magyar
Figaró poétalelkü munkatársa «Forró éjsza-
kák» czim alatt kötetet készül kiadni. A fia-
tal máris kiváló íróembernek ez lesz a 3-ik
munkája, mely napvilágot látott. Szívesen
ajánljuk olvasóink figyelmébe a kötetet, mely
meg még e hó folyamán megjelenik. Előfizé-
tési ára 1 frt. Előfizetést elfogad a szerző
Ugváron, vagy H a j ó s Gyula Debrecyben.

Mulatságok.

Mulatságok sorrendje.

Január 12. Jótékony nőegylet bálja. Bika

Január 16. Gazdászbal. Bika.

Január 17. Függetlenségi Kör bálja.
Bika.

Január 26. Hentes és mészáros ifjak
bálja a Bikában.

Tözsde.

— Goldstein Mór debreczeni bankiroda tudósítása. —

— Déli zárlat. —

Buza 1901. áprilisre . . . 7.62

» 1901. októberre . . . 7.72

Rozs 1901. áprilisre . . . 7.38

Zab 1901. áprilisre . . . 5.96

Tengeri 1901. májusra . . . 4.95

Amerika 2 czenttel magasabb.

Irányzat: szilárd.

Egyről-másról. Iövendőmondások!

ez új esztendőre.

Lapozgatván a közkedveltségű csiziónak még el nem nyúlt lapjait, az olvasottakból a következő profecziákat hámoztam ki, — már úgy a magam módja szerint:

Január.

Verebeket pusztít
A csikorgó hideg,
Befagynak lassan az
Adakozó szívek.
Nincs segítség sehol
Nyomavész a pénznek
De a báltermekben
Hajnalig zúzóznak.

Február.

Debreczen város most
Mit tehetne mást,
Bgtöltja majdán
A hókotratást.
Téli mezében
Nyugodjék a föld,
Mert spórolni kell,
Közeleg a bőjt.

Márczius.

Ilaági kongresszus
Megint összeül
S megoldja a békét
Kérlelhetetlenül.
Sorozó bizottság
Penzióba megy, —
Kard és puská helyett
Lesz majd egyszer-egy.

Április

Az erekben a vér zsbong
A képviselő zászlót bont.
Foly a kortesbor és a vér
És pénzel a kortesvezér.

Május.

A városi gyümölcsösben
Hulldogáll a cseresnyefa virága,
Hejh, ez ujmódi gyümölcsöst
Bizony Isten, nem ültették hiába.
Lesz kosztja a madaraknak,
Gyümölcsöt a cseresnye fa kináija;
Csak a császó sóhajt fel busan:
»Mért születtem én erre a világra?«

Junius.

Ha sok eső lesz, s a
Folyók megdagadnak:
Parancsnok kell minden
Árvizes szakaszoknak;
De száraz időben
Lesz a sor a régi
S az árviztől akkor
Csöppet sem kell félni.

Julius.

Ha a magvetésben
Serényen eljárunk,
Fényesen beüt az
Aratás minálunk.
De ha abban lustán
Fáradott a karunk
Szakállamra mondom
Kevészet aratunk.

Augusztus—Szeptember.

E két hónapot
Egygyé kell venni,
Nem történhetik
Ezekben semmi.
Nyaralnak ottan,
Nyaralnak itten,
Csak pénzt is adjon
Hozzá az Isten.

Október.

A gazdasági egyesület
Fennen kiáltja: Ah mit ér a
Gerezdet termő szőlőtőke,
Ha nem pusztítja filoxéra?

November.

A novemberi szél siráma
Által zug a tarlók fölött.

De nincsen annak rossz világa,
Ki jó ruhába öltözött!
Fázós madárka száll a léghen,
Szárnycsapását se hallani.
S hogy télbe jutunk észrevétlen,
A sok közt ez is valami.

December.

Mondhatnak énnekem bármit,
Ez az egy már nem is számít.
Harminczegy nap, aztán vége —
S várunk megint az új évre.

Falb II.

Vallomások.

Gabrielle Michonet, 18 éves.

Urbain des Ifs, 29 éves.

Egy nagyon szép estélyen, ahol igen sok a meghívott vendég. Urbain des Ifs keringőzött Gabrielle Michonetval s most a buffetben beszélgetnek egymással.

Urbain: Kiszasszony, úgy tánczol, mint az angyalok.

Gabrielle: Tehát az angyalok szoktak tánczolni?

Urbain: Azt szokták mondani...

Gabrielle: Tehát ön is csak szokásból mondja...

Urbain: Igen, de még egyebet is mondhatnék...

Gabrielle: Ugyan mit?

Urbain: Hogy ön nagyon esinos és hogy mindenesetre az lesz a legboldogabb ember, aki el fogja venni feleségül...

Gabrielle: Tudtam, hogy még ma lesz részem ebben a kis vallomásban.

Urbain: Azt hiszi, hogy szerelmet akarok vallani?

Gabrielle: Mindenesetre. Különbben ezt előre tudtam. Figyelmeztettek, hogy ön ma fog előttem nyilatkozni...

Urbain: Ah, tehát tudta?

Gabrielle: Hiszen mindenki arról beszél, hogy minket nem sokára össze fognak házasítani.

Urbain: Párizsban mindent hamar megtudnak.

Gabrielle: Sőt tulságosan hamar.

Urbain: Gondolja?

Gabrielle: Hm, — még meg se kérdeztek bennünket s már mindent kihíreszteltek... Ön ugye őszinte lesz irántam?

Urbain: Ön igazán olyan szép, hogy semmit sem tudnék megtagadni...

Gabrielle: Ugyan kérem, ne hizelegjen!

Urbain: Ön egészen modern leány!

Gabrielle: Nagyon! Tehát válaszoljon őszintén a kérdéseimre. Tetszem önnek?

Urbain: Nagyon.

Gabrielle: Kár, mert ön nekem nem tetszik.

Urbain: Ah!

Gabrielle: Nem ilyen férjről ábrándoztam, mint aminő ön.

Urbain: Én meg egyáltalán arról se ábrándoztam, hogy férj leszek.

Gabrielle (felvidulva): Ah, milyen pompás ember ön!... Tehát nem fogja megkérni a kezemet?

Urbain: Hogy udvariasan szóljak: nem tudnék meghalni ön miatt.

Gabrielle: Nagyon meg vagyok elégedve önnel.

Urbain: Igen, de... j, hogy a pa-

pám nem úgy gondolkozik, mint én. Már kiszámította, hogy mekkora a hozomány, s most már az egész dolog el van intézve.

Gabrielle: Ez már igazán baj!

Urbain: És az ön papája rajong a nemesiségért, nekünk meg lőven van részünk benne. A papánk már megegyeztek, Pedig én úgy érzem, hogy én még nem vagyok elég komoly a házasságra. Szeretnék még egy kicsit mulatni, mielőtt megnősülök.

Gabrielle: Én pedig azt szeretném, ha öreg férjem lenne. Ha rátalálnék valami öreg nemesre, aki belém bolondulna, nagyon szeretném... Az öreg férjjel azt tehet az asszony, amit akar, a fiatal férjjel ellenben nem.

Urbain: Érttem. Ön éppen olyan lány, mint aminőkről mindig ábrándoztam...

Gabrielle: Tehát mindenáron meg kell hívitanunk a házasságunkat.

Urbain: Ugy van!

Gabrielle: Úgyes ember ön?

Urbain: Azt modják, hogy az vagyok.

Gabrielle: Találjon ki tehát valami módot arra, hogy ne lehessen összeházasodnunk.

Urbain: Ez nehéz dolog lesz...

Gabrielle: Ha nem volna nehéz, akkor nem is kellene hozzá semmi ügyesség.

Urbain (a homlokára üt): Heuréka! mint a portugálok mondják...

Gabrielle: No mi az?

Urbain: Szóktesse meg magát valakivel!

Gabrielle: Ezt ugyan nem volt nehéz kitalálnia. Tönkretenném a jó híremet s nem vehetném ennek a kalandnak semmi hasznát mert hozzá kellene mennem ehhez, aki meg szoktat. Vagy talán ismer valami öreg nemes, akinekem ajánlhatna?

Urbain: Ó igen! Tetszik?

Gabrielle: Nos, hol van az az öreg nemes?

Urbain: Ma este éppen itt van.

Gabrielle: Mutassa be!

Urbain: De hiszen már ismeri; — a papa!

Gabrielle: Az ön papája?!

Urbain: Nagyszerűen illenék önhöz. Övegy ember s ön nagyon tetszik neki. Azt hiszem, különben is gondolt már arra, hogy nélkül vesz valami gazdag fiatal leányt. Majd beszéljek vele. Jó lesz?

Gabrielle: Helyes! Urbain, ön valószínűleg angyal!

Urbain: Gabrielle, maga imádásra méltó... Tehát megegyeztünk?

Gabrielle: Meg.

Urbain: Új keringő kezdődik; a megegyezésünk önméretű tánczolgunk egyet!

Gabrielle Tánczolgunk!

Jules Lévy.

CSARNOK.

„Aszfaltbetyár”.

Irta: Andronicus.

Szörnyűség és egyben iszonyu valami ez! Szegényebb embernek, — a milyen, fájdalom, magam is vagyok — elégséges ok az öngyilkosságra, ha egyszer ilyenbe keveredek. Még ezer szerencse, hogy nálunk va-

párhaj, hogy az ember esetleg hasba lövheti az aszfaltbetyárt vagy hasba lövetheti magát vele. Mert becsületbíró ság ide s becsületbíró ság oda, — az ocsmány és nevetségés utcái dulakodás tragikumát örök átokként érezzük magunkon, valameddig valamely komoly tragikum meg nem vált belőle.

Komoly tragikum! Enyit biz' isten nem ér meg az az apró ordenáréság, a mit egy egy aszfaltbetyár követ el asszonyainkkel, merő ügyetlen ostobaságból, nő-ismereték nek fogyatékosaságából.

Mert higgyék el, — biztos okoskodás alapján ismételtem — az aszfaltbetyár nem azt a tisztességes nőt akarja megszólítani, a kit hébe hóba mégis megszólít, hanem azt a hozzá méltó aszfaltvirágot, a kit nagyon is meg lehet szólítani, a ki éppen azt veszi udvariatlanságnak, ha az urak nem szólítják meg. Az aszfaltbetyár csak téved, mert nincs szeme s mert a maga világában nem igen tapasztalta, hogy tisztességes nők is vannak a világon. Az aszfaltbetyár számára, a ki a bogáncshoz szokott s a rózsabokorba azért harap bele, mert nem ismeri meg, hogy az nem bogáncs.

Már szívemből unom az aszfaltbetyárokat ellen évek óta folyó felháborodási hajszát. Azóta folyik ez szünetlenül az utcákon, az ujságokban és a közbeszédben, a mióta valaki ezt a nagyon ügyes „aszfaltbetyár” szót kitalálta és kitalálta. Azóta ezt mindenki szereti kimondani, leírni és alkalmaszani. A hajszá, a botrány az természetesen rüen csinálódik hozzá s korántsem mindig igazságosan. Teljesen ártatlan emberek is akár hányszor úgy belejutnak az aszfaltbetyárságba mint Pílátus a krédóba.

Mondok egy példát — magamról.

Hazasietten, mert nagy eseppekkel jelen tettem be közeledését a nyári eső. Előkelő nyári toiletteben egy szépalaku hölgy szinte futott előttem. A zápor komolyan megered. A hölgy hirtelen átvág az utca tulsó sorára s egyenesen az én lakásom kapuja felé tart, mert annak, még a záródó kapu innen, az utcára szolgáló fedett előszarnoka van. A hölgy bemenekül ide, nyilván, hogy bevárja a zápor végét. Én természetesen folyvást a nyomában vagyok s belépek utána a kapu aljba. A hölgy idegesen mér végig s elálja a kilincset, melyen nekem pedig be kell nyitani.

— Szabad kérnem . . . — szólok rá tisztellettelenen.

-- Szentelen! — sziszegi vissza felháborodva s majdnem sirva szalad ki az esőbe.

Ez hát megadta nekem! Mondhatom: egy csöppet sem esett jól. S mivel éppen akkortájt nagy aszfaltbetyár campagne folyt az Esti Ujságban s a hölgyek igen sürűen írták oda a megtámadatásokról regélő leveleket, napokig aggódtam, hogy egyszer csak benne lesz az én aszfaltbetyárságos merénylőtem is.

Ajánlom mindezek után: takarékoskodjunk kissé az aszfaltbetyár nevezettel s a valóságos aszfaltbetyárokat is, a kik ostobakellemetlen s a szerelemben éppen nem szerencsés, nevetségés pirák, hagyjuk futni. Hisz éppen ezek tesznek legkevesebb kárt a női becsületben.

Sokkal több kárt tesznek abban a szalobetyárok, a jour betyárok, a bál és piknik betyárok, a boudoir betyárok s általában mindenféle ügyes uri betyárok, a kiket a férjek és apák, mint kedves házi barátokat, nagy örömmel látnak asszonyaik s leányaik körül. Ezek a betyárok nem futnak az aszfaltbetyár nők után. Ezek nyugodtan szembe jönnek velük s illedelmes mély köszöntéssel csatlakoznak hozzájuk, mert hiszen régesrég be vannak mutatva. S ezek a betyárok lovagiasan elkísérik a magános hölgyeket, hogy megvédjék őket az aszfaltbetyároktól.

És az aszfaltbetyároktól meg is védik őket ezek a betyárok. De ki védi meg őket az ezektől a betyároktól?

(Vége.)

Dr. Kriegl József
valódi angol
Tannochinin kenőcse

megakadályozza a haj és szőrzet kiullását és őszülését, elősegíti a növekedését, elősegíti a növekedését, elősegíti a növekedését

Before. 3 korona előleges beküldése után franco szállítatlik
After.

Chief Office 48. Brixton Road London S. W.
az utalvány ezimzenélő

Thierry A. gyógyszerész Balzsamgyára
Pregrada, Rahitsch Saubrunn.
5. Nőgyógyászati előkészítők készítmény.

Diófa matt háló szoba butor, faragott betétekkel oszlop, igen jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban.

14 évnél idősebb tisztességes egyének (nők is)
naponta állandóan tisztességes pénzeszeget kereshetnek a Debreczen és vidéke **FRISS UJSÁG** elárusításával.
Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban Piacz utca 79. szám. (Gáll-ház.)

„ELITE“ fényirda
Debreczen, Piacz-u. 81.
Bankpalotával szemben.
Ujonnal berendezett, a mai kor technikaleg magasabb vívmányával.
Gyönyörű képek!
Mértányos árak!

Utolsó hét.

Csak **40 fillérért** már **1901 Január hó 12-én**
10.000 kor.
1000, 500, stb. stb.
ÖSSZESEN 1311 NYEREMÉNY NYERHETŐ.
DIÁK-OTTHON-SORSJÁTÉKBAN
SORSJEGYEK MINDENÜTT KAPHATÓK.

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.
Mindenütt kapható.

Vásárlóhelyek: RUDA ÉS BLOCHMANN Budapest-Bécs.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású köszvény, csusz, reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény és csuszfájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Fog- vagy fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., erősebb 2 kor 40 fillér.

Kapható csaknem az összes gyógyszer-tárakban.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész, S.-A.-UJHELY.

Főraktárak Budapest: Török József gyógyszer-tárban, Király-utca 12 és az Egger-féle „Nádor gyógyszer-tár”-ban, Váci-körút 17. Debreczenben: Mihályvits Jenő, dr. Rotschnek V. Emil és Tóth Béla gyógyszer-tárban.

Az 1898. évi csevis és az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és aranyméremmel kitüntette

Személyesen elismerték a közönség előtt. Beállításos gyógyszer-elismerték.

(Neustein jéle ERZSÉBET labdaccai.)

SZÉKSZORULÁS

a legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük végett még gyermekek is szívesen veszik

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 15., egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 1 forint o. é.

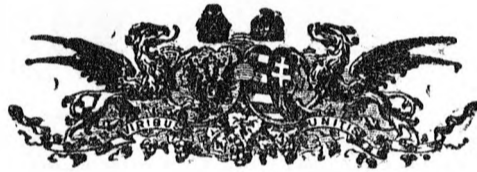
ÓVÁS! Utánzó soktól különösen óvakodjunk Kérjünk határozottan Neustein Fülöp hashajtó labdaccai. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Liptó” és „Neustein. Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszéki védett csomagjainak aláírásukkal van ellátva.

Neustein Fülöp

„Szent Liptó”-hoz címzet gyógyszer-tára
Wien, Plankengasse. 1.

Raktár Debreczenben: dr. Rotschnek V. Emil, Tóth Béla, Balázs Ödön, Mihályvits István, és Füleki Pál gyógyszer-tárban.

Cs. és kir.

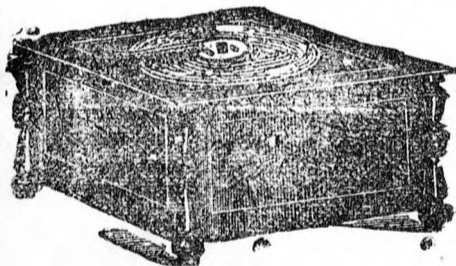

udv. hangszergyár.

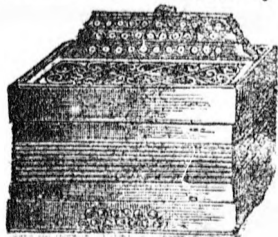
Sternberg Armin és Testvére,

Főraktár és iroda: Budapest, Kerépesi-ut 36.

Mintur-Ariston.

Ezen új találmányu bájos hangszere a legkedveltebb magyar vagy más nótákat elhuzhatja még az is, kinek fogalma sincs a zenéhez. Ára 8 frt 50, a kóták darabja 25 kr.

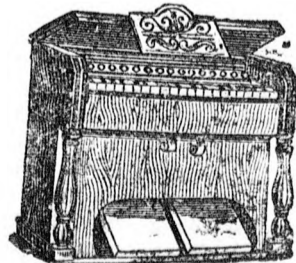
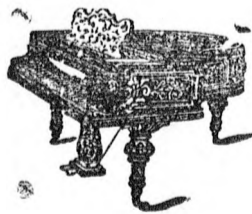
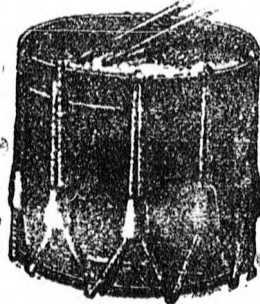

Kitűnő hangu harmonikák
3 frittól feljebb 4, 5, 6, 8, 10 frt.

Zongora-termek:

Kossuth Lajos-utca 22.
(Károly-körút sarkán)

Zenepalota.

Iskolai hegedűk.

Dellama csengő, egyenlően tömör erőteljes hangu zongorák a legdusabb választékban.

Mindenütt kitűnőnek elismert, saját gyártmányu iskola, szalon és egyházi harmonikumok.

Erard, Feurich, Kern, stb. világhírű zongorák kizárólagos képviselője,
Képes árjegyzék: a) harmonikákról, b) mechanikai zenélő művekről és zenélő dísz tárgyakról, c) az összes egyéb hangszerekről mint hegedűk, fuvalák, czimbalmok, cziterák, harmonikumok, zongorák stbről ingyen és bérmentve küldetik, csak megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívántatik az árjegyzék.

Vendéglőknek zenélő automaták.

Debreczen, Nyomatott KUTASI IMRE Lőpnyvnyomdájában